

KENNELESITTELYSSÄ KENNEL NAPOS

Kennel Napos, Eila Metsävainio
Kantanarttu: Rakentov Leder Csok
 Ensimmäinen pumipentue on syntynyt
 11.8.1988. Sitä ennen olen kasvattanut yhden
 skyen terrieripentueen.
Viimeisin pentue: 4.3.2015 Napos Matyas *
 Cuidado Romantic Rozsa
Yhteensä: 46 pentuetta, 236 pentua

TAUSTAA

Olen koulutukseltani terveystieteiden maisteri ja tällä hetkellä olen opintovapaalla hoito- ja hoivatyönjohtajan virastani. Opiskelen toista maisterin tutkintoa Lapin Yliopistossa, nyt pääaineeni on sosiaalityö. Lapset ovat maailmalla, ja asumme mieheni kanssa kahdestaan Kemijoen rannalle rakentamassamme talossa. Tonttia meillä on yli hehtaarin verran ja se on kokonaan aidattu. Koirat voivat halutessaan käydä välillä joessa vilvoittelemassa.

Toimin aktiivisesti kaikenlaisessa koiratoiminnassa: tällä hetkellä olen Lapin Kennelpiirin varapuheenjohtaja, Kemlin Seura- ja palveluskoirakerhon

varapuheenjohtaja, Kemlin kansainvälisten näyttelyiden sihteeri olen ollut vuosia ja ainakin vielä vuodet 2016 ja 2017. Olen myös näyttelyohjaaja, tunnustusmerkitsijä, mh-toimihenkilö ja kehätoimitsija. Ja nyt ensimmäistä vuotta Unkarinpaimenkoirien jalostustoimikunnassa.

Koirataustastani sen verran, että olen maalaistalon tytär ja meillä on ollut kotona aina eläimiä, myös koiria. Koirat olivat pääsääntöisesti monirotuisia pystykorvasekoituksia ja niiden tehtävänä oli olla lemmikkejä, mukana arjessa. Ensimmäinen rotukoira, mikä kotiimme tuli oli tiibetinspanieli. Aktiivinen koiraharrastus alkoi vuonna 1983, kun mieheni hankki saksanpaimenkoiran. Olin asiaa kovasti vastaan, koska mielestäni kerrostaloon ei voinut ottaa koiraa. Hävisin tämän taistelun. Saksanpaimenkoiran kanssa harrastimme pk-lajeja ja sitä myötä kiinnostuin jäljestä ja aloin hankkimaan tietoa vihikoirista. Melko pian tuotimme vihikoirauroksen Englannista. Muutimme omakotitaloon ja muistan vieläkin elävästi sen, kun vilkas vihikoira pentu juoksi milloin mikäkin vaatekappale tai esine suussa pitkin isoa taloa. Muutto-laatikoida emme olleet ehtineet purkaa, mutta vihikoira auttoi siinä puuhassa. Siihen aikaan piti myös Englannista tulleilta koirilta ottaa ulostenäytteitä ja varmistua, ettei niissä ole madonmunia. Eläinlääkäri katsoi näytettä mikroskoopilla ja sanoi, että täällä

kyllä näkyy vaikka mitä Vileda siivousliinasta alkaen, mutta ei madonmunia.

Toimimme aktiivisesti paikallisessa koirakerhossa ja myös vihikoirayhdistyksessä. Kävin myös kasvat-tajan peruskurssin jo vuonna 1985, vaikka taloudessa oli vain uroskoiria.

Miten tutustuit pumeihin

Pumia en ollut ikinä nähnyt, mutta kun koirakirjoista hain meille kolmatta rotua, usein päädyin luke-maan pumista. Halusin koiran, joka ei ole kovin iso, mutta joka ei myöskään ole tyhmä. Soitin Marjatta Jääskeläiselle useita pitkiä puheluja ja tulin vakuut-tuneeksi, että pumi se on! Sitten vaan varaamaan pentua, pumejahan ei siihen aikaan ollut niin helpos-ti saatavilla. Varasin Marjatalta Kilvan kennelistä har-maan nartun. Pennut syntyivät, mutta kaikki uroksia! Marjatta kertoi, että Rakenlov kennelissä on syntynyt pentue myös ja siellä on narttuja vapaana. Otin sam-an tien yhteyttä Raila Janssoniin ja varasin pennun. Hieman olin pettynyt, kun jouduin ottamaan vaalean nartun, olisin halunnut harmaan.

Miksi juuri pumi

Pumi on minulle sopiva rotu! Pumi on sopivan

kokoinen, aina valmis toimintaan, mutta kestää myös joutenoloa. Pumi on hauska, oppivainen, kekseliäs, lojaali.

Mikä / mitkä pumit kuvastavat mielestäsi rotua parhaiten

Jos nimeän omista nykyisistä koiristani parhaiten rotua kuvastavan koiran, niin kyllähän se on meidän Fiona. Fiona jumaloi omistajaansa, on varmasti valmis puolustamaan minua tarvittaessa, työskentelee mielellään, mutta omaa myös huumorintajua ja on valmis kaikkiin kujeisiin. On oikea silmäpalvoja! Ulkonäöltään Fiona on myös sellainen, millaisena minä puminartun näen. Vaikka Fiona ei ole oma kasvattini (Felallo Fulu Fiona), polveutuu se kuitenkin minun linjoista ja sieltä kantanartusta, Rakenlov Leder Csokista. Meillä on kotona useita pumeja ja kaikki eri luonteisia. Esimerkiksi Vickan istuu ulkona ja katsoo kun vesi virtaa Kemijoessa ja se ei mielestäni ole luonteenomaista pumille, joten olenkin tutkituttanut useampaan otteeseen muun muassa kilpirauhasarvot!

Kenen (suomalaisen tai ulkomaisen) kasvattajan työtä ihaillet / arvostat

Arvostan kasvattajia, jotka ovat rehellisiä ja jotka

jaksavat vuodesta toiseen paneutua omaan rotuunsa, ottavat asioista selvää ja jotka näkevät metsän puilta!

PUMI ROTUNA

Miten pumi on ulkonäöltään/taipumuksiltaan/luonneominaisuuksiltaan muuttunut sinä aikana, kun olet pumia kasvattanut

Mielestäni suurin muutos on luonteissa, eli luonteet ovat parantuneet huomattavasti tämän 30 vuoden aikana, kun olen rotua seurannut. Aikaisemmin meillä oli paljon arkoja koiria, osaksi varmaan johtui siitäkin, että emme ymmärtäneet, kuinka tärkeää on sosiaalistaa pentumme hyvin. Myös jalostukseen käytettiin arkoja koiria. Koko on toinen asia, mikä on kasvanut ja jonkin verran raskaita koiria on enemmän kuin aiemmin. Värejä näkyy myös enemmän.

Mitkä ovat rodun suurimmat uhkakuvat / ongelmat tällä hetkellä

Tietysti jalostuspohjan kaventuminen on asia, mitä pitää välttää. Olen ollut yllättyneet ajatusmallista, että nyt kun pystytään testaamaan esimerkiksi linssiluksaation ja DM:n kantajuus, niin jätetään kantajat

pois jalostuskäytöstä. Eihän sen niin pitäisi mennä, geenitestithän antavat meille mahdollisuuden siihen, että emme yhdistä kahta kantajaa.

Mihin seikkoihin tulisi erityisesti kiinnittää huomiota

Selkäkuvauksissa on tullut esiin ongelmia, esimerkiksi LTV4 on useammalla kuvatulla pumilla. Toivoisinkin, että omistajat kuvauttaisivat koiriaan myös selän ja kyynärien osalta, ei pelkästään pakolliset lonkat ja silmät.

Rodun tulevaisuus

Olen oikein tyytyväinen, että pumista ei ole tullut muotirotua, ja pennuille löytyy hyvät pumia, ei vain koiraa, haluavat kodit. Pumi ei sovi kaikille, usein kuitenkin pentupumin suloinen ulkonäkö antaa virheellisen käsityksen koirasta, se ei ole mikään lelu!

Jonkin verran huolettaa rodun kotimaan tilanne versus muut maat. Tällä tarkoitan sitä, että rodun tulevaisuuteen pyrkivät liikaa vaikuttamaan niin sanotut uudet pumimaat. Meidän tulee muistaa, mihin tarkoitukseen pumi on rotuna tarkoitettu eikä pyrkiä tasapäistämään kaikkia rotuja. Pidetään pumi pumina! Suomessa muutamat pumit harrastavat aktiivisesti paimentamista, ja vuosi sitten Unkarinpaimenkoirat ry:n järjestämässä paimennuskokeissa paimennustaipumustestattiin runsaasti pumeja.

Itse näen omassa maassamme rodun tulevaisuuden hyvänä, mielestäni meillä on kasvattajia, jotka haluavat olla huolellisia kasvatustyössään eivätkä halua vain lisätä määrää. Toki enemmän avointa vuoropuhelua tarvitaan.

Onko rodun trimmauksessa jotain erityistä huomioitavaa

Trimmaus on aiheuttanut kovasti keskustelua varsinkin tuolla ulkomaisilla keskustelupalstoilla. Senhän nyt ei pitäisi olla se tärkein asia pumissa! Mutta mielestäni meillä Suomessa on löytynyt kultainen keskitie eikä ylilyöntejä tapahdu kovinkaan usein.

Onko trimmaustyyli muuttunut vuosien varrella

Itse asiassa 1980-luvulla osa leikkasi puminsa tosi lyhyeen karvaan näyttelyihin.

KASVATUSTYÖ

Onko kennelnimesi taustalla jokin tarina

Kennelnimeä miettiessäni halusin helpon, lyhyen unkarilaisen sanan ja joka jollain tapaa kuvaa kuitenkin myös rotuani ja sieltä se löytyi: Napos eli aurinkoinen, päivänpaisteinen. Ja kun katsot pumin ilmettä, se on niin iloinen ja päivänpaisteinen vaikka vettä sataisi!

Mitkä ovat tärkeimmät perusteet pentueen vanhempien valinnassa

Tietysti perusasiat tulee olla kunnossa eli luon-

ne, terveys ja ulkonäkö. Kun lähden valitsemaan narttuni urosta, yleensä minulla on ajatus, mitä koiria haluaisin uroksen sukutaulussa olevan. Tästä lähdetään haarukoimaan ja yleensä tulee muutamia vaihtoehtoja esille. Minulla on myös tapana pohtia asiaa toisen pumikasvattajan kanssa (kiitos Helena). Vaikka itse teen ratkaisut, niin näissä keskusteluissa saattaa tulla esiin asioita, mitä ei ollut tullut ajatelleeksikaan. Ja yhdistelmiä suunnitellessani ajattelen jo seuraavia sukupolvia, eli onko yhdistelmästäni helppo jatkaa eteenpäin. Olen ollut rodun parissa niin pitkään, että tunnen paljon koiria. Mikäli nartullani tai nartun suvussa on tiettyjä puutteita/vikoja, tulevalle sulholla niitä ei tulisi olla. Olen yleensä yhteydessä mahdollisen tulevan sulhon kasvattajaan ja keskustelemme asiasta. Emme puhu ainoastaan kyseisestä uroksesta vaan sen sisaruksista, vanhemmista ja mikäli koiralla on jo ollut pentueita, myös ne käymme läpi. Tärkein valintaperuste ei ole minulle se, että uros asuu lähellä!

Minkälaisia pumeja tavoittelet kasvatuksesi eli mikä on kasvatuksesi "punainen lanka"

Edellisessä kysymyksessä tuli esille jalostuskoirien kriteerit. Haluan, että pumissa on kaikki samassa paketissa, eli että se on rotumääritelmän mukainen ja että sen kanssa pystyy harrastamaan tai työskentelemään. Kasvattejani on ollut ihan työkoirina maatiiloilla, niitä on nähty agilityssa ja tottelevaisuuskentillä sekä paimennuskokeissa ja nyt on alkamassa uusi projekti eli pumin kouluttaminen hypokoiraksi.

Mihin maihin kasvattejasi on viety ja mistä maista olet itse tuonut koiria

Kasvattejani on viety Ruotsiin, Norjaan, Kreikkaan, Unkariin, Tšekkeihin ja Jenkkeihin. Ja itse olen tuonut koiria Unkarista, Ruotsista, Ranskasta, Saksasta ja Slovakiasta.

Minkälaisia pumeja etsit maailmalta

Kasvattajana tietysti olen aina kiinnostunut uroksista! Näyttelyissä yritän aina katsella, löytyisikö minulle mitään jalostukseen käytettävää. Kun olen tuomassa koiraa, niin sukutaulun käyttökelpoisuus on tietysti erittäin tärkeää, lisäksi pyrin tutustumaan koiran sukulaisiin mahdollisimman laajasti. Yleensä kasvattajat kyllä kertovat myös huonot puolet, kun heidän kanssaan on tehnyt yhteistyötä pitkään.

Toiveita/ohjeita pennunostajille

Tärkeintä on se, että koiralle on aikaa. Ei kannata ostaa pentua elämän ruuhkavuosiin vaan silloin, kun koirasta pystyy nauttimaan. Minulta usein kysytään, että pitääkö mennä näyttelyihin pennun kanssa. Vastaan, että tärkeintä on se, että koirasta tykätään kotona. Koiran sosiaalistamisen näen ehdottoman tärkeänä ja mahdollisuuksien mukaan pentukurssi pitäisi käydä. Usein kyllä suosittelen pennun kyselijöille jotain muuta rotua, mikäli mielestäni pumi ei

ole heille sopiva rotu. Kun ihan oikeasti pumi ei sovi kaikille!

Suosikkipumisi

Vaikea on nimetä suosikkipumiani. Pihatuvan Gabor on ehdoton suosikkini vanhoista koirista, samoin menetin aikoinaan sydämeni unkarilaiselle Szöcskelle. Helena Mattila sai sen sitten Suomeen jalostuslainaan, harmittavasti en saanut tästä B-rekisterin koirasta pentuetta, mutta onhan Szöcske sukutaulussa myös Napos-koirilla. Pihatuvan Gaborhan on omilla linjoissani takana.

Parhaiten mieleen jäänyt pentueesi

Uskoisin, että ensimmäinen Z-pentueeni on parhaiten jäänyt mieleeni. Ja miksi? Pentueen isä Napos Ravasch asui Ruotsissa ja olin sen hommannut kotiini, jotta pystyisin astuttamaan Napos Diobelin parhaiten Rouva Olgalle sopivana aikana. Rouva Olga oli tarkka tavarastaan ja astuttaminen vei aina aikaa. Niinpä kävikin, että Olga oli Ravaschille hyvin hyvin vihainen, eikä astutus onnistunut. Päätin, että en enää yritä ja kun vielä Napos Illuzio oli aloittanut juoksunsa, niin muutin suunnitelmia, että nyt astutetaan sitten tuo toinen narttu, toki toisella uroksella. Tämän päätöksen jälkeen koirat hoitivatkin hommansa ihan itse hetkeä ennen kuin lähdin viemään urosta pois ja Olga tuli kantavaksi. Kaiken lisäksi syntyi iso pentue ja yksi narttupennuista oli todella pieni. Kuitenkin tämä pieni oli sinnikäs ja säilytti otteensa elämään, kilpaillen maidosta kuuden muun pennun kanssa. Ja tämä pentu oli Napos Zöldike, joka ansaitsi elämänsä aikana 36 titteliä, 13 BIS-sijoitusta, 68 BIS veteraani sijoitusta ja 67 sijoitusta ryhmässä 1.

Mainitsen myös toisen pentueen, joka on jäänyt mieleeni. Toin Unkarista lainaan uroksen, koska halusin käyttää kyseistä urosta yhden narttuni viimeiseen pentueeseen. Sain koiran melko kätevästi Suomeen Unkarista näyttelyyn tulijoiden mukana. Narttukin tuli juoksuun ja astutus onnistui. Syntyi kuitenkin vain kolme urospentua, joista kaksi syntyi harmaana. Astutusmaksua uroksen omistaja halusi yhden pennun hinnan. Onneksi sain neuvoteltua hintaa hieman alhaisemmaksi, koska noista harmaana syntyneistä ei ollut eläjiksi. Uroksen piti lähteä takaisin kotiinsa ystävieni mukana, jotka olivat menossa Euroopan Voittaja -näyttelyyn ja sinne oli myös uroksen omistaja tulossa. Muutamaa päivää ennen lähtöä koira sai lateksilelusta palasen vatsaansa ja suolitukoshan siitä seurasi. Koira leikattiin, enkä tietenkään voinut laittaa koiraa toipilaana matkustamaan autossa täältä pohjoisesta Keski-Eurooppaan. Hoidin koiran kuntoon ja laitoin sen menemään lentokoneella Unkariin, hintaa tuli noin 700 euroa tuolle matkalle ja eläinlääkärikulut olivat tonnin luokkaa.

Teksti: Eila Metsävainio

*Kuvat: Paula Heikkinen-Lehkonen
ja Martin Kurman*

